

आइन्स्टाइनचा पोवाडा

(ले. : विज्ञान शाहीर प्रभाकर जामखेडकर.)

पोवाडा एका दगडूचा। आइन्स्टाइनचा। ज्ञानदेवाचा।
ज्ञानाचा जणू महासागर। ढवळला विज्ञानाचा सागर।
नम्रभावे गूण गाधी प्रभाकर ॥ धृ० ॥

हा संशोधक अती न्यारा। चिंतनाचा मारा। गाडी गाभारा।
प्रयोगावीण मांडी सूत्र। त्याच्या प्रतिभेच हेच तंत्र।
मांडी गणितात मूलसूत्र ॥

अकल धावे काळापुढे घाची। गूढ सृष्टिची। उकलतो साची।
तत्त्व पाररवण्या नाही आधार। साधनांचा जेव्हा शोध लजणार।
इतरांना तेव्हा ज्ञान होणार ॥

चाल : जो नाही वधिलला तारा। तो आहे म्हणे हा न्यारा ॥
सर्वसूक्ष्म अणू सृष्टीत। कणकण अणू घडवीत ॥
अशी तत्व करी प्रस्तुत। काळ ठरवी सारी ही सत्य ॥
किती दिली गणिती सूत्र। सृष्टिचे नियम उकलित ॥
इतिहासी नाही कुणी ज्ञाता। यान केल एका जन्मात ॥

चाल : म्युनिकमध्ये गेल बालपण, नाव घातल झाकेत।
लवकर नाही बोलबोलला, मंदगती हा वर्गात ॥
शंखोव्वाच नाव ठेवल, 'एक दगडोव्वा' वर्गात।
पहिल्यावेळी चुकले मास्तर, 'दगडू' ज्ञानदेव साक्षात् ॥

चाल : कथा रम्य द्यावी ऐकून। गुरुजीचा झाला कारकून ॥
चकित होतील सारे कारकून। ताठ होईल त्यांचीही मान ॥

चाल : शिक्षक सानद अशी हाताला। बोकरी नाही त्याच्या पदराला।

धड अन्न नाही पोटाळा। १९०२ सालात कारकून झाला ॥
छोट्या छोट्या शिक्षकप्या त्याला। स्विस पेटेंट ऑफिसात आला।
रनर्डेघाशी करू लागला। चार पैसे कमवू लागला।
कसे पुरे पडावे त्याला। कारकून जगान कुठेही गेला।
तरी नीच रड वाटायला। पण फायदा एक त्याजला।
जोप काम त्याच्या वाटायला। मनसोक्त वेळ मिळे चिंतन मनन करण्याला ॥
संसारान्चा गाडा हा पुढे रेडू लागला ॥
भीतिमध्ने स्विका ठोकण्या शिडीवर चढला ॥
विचारांच्या तंद्रीमधी रवाली कोसळून पडला ॥
कोसळता त्रांतीकारी तत्व आले जळजळाला ॥
आम्ही नित्य पडतांना, टेंगूळ फक्त डाव्याला ॥
कोसळता बुध्दी जागी, म्हणून संशोधक झाला ॥

याळ: तीन वर्षे केले मनन। लावूनी ध्यान। फुरसतीचे क्षण।
विलक्षण केले दगडूनी काम। आकडेमेड किती समीकरण।
गवामर भरली त्यान पान ॥
वय वर्षे फक्त सव्वीस। पाच सालात। करी प्रकाशित।
सापेक्षता वाद तत्व हमखास। इतिहासाच्या पुस्तकात।
उत्ती मानाच ठरले पान ॥

याळ: १९१२ सालाला। जर्गी साक्षात्कार जाहला।
शास्त्रज्ञ महान् म्हणून हाता त्याचा नेलेवाला ॥
२५ साली नेलेल सन्मान त्याच्या वाढला ॥

याळ: गुंतागुंतिच तत्व तरीही, अनेक उत्तर सापडली।
नव्या शोधांची, नवविश्वाची, जननी जन्माला आली ॥
लांबी, रुंदी, उंची मापानी, बदलू शारी ओळखली।
काळ पृथ्वीचे माप लावला, पूर्ण कल्पना ती आली ॥

विज्ञानगाडी मारी आघाडी, बोबडी वळकी विश्वाची।
संहारक अणूबाँब पाहूनी, तनू नयाची कळवळकी ॥
विश्वकल्याणासाठीच विज्ञान, ज्ञानदेवाची वाणी।
मानवहित नित डोळ्यापुठती, उच्छ्रंतीची गा गाणी ॥

चालः हा आला नसता जन्माला। काळ सुस्त जाहला असता।
विलंबित लय प्रगतिला। विज्ञानरथी रूतून नसेलेला।
वाढ रघुंतता विकासची, अदकता ज्ञानाला ॥

चालः हा बृहस्पति अवतरला। आइन्स्टाइन म्हणती त्याजला ॥
हा ज्ञानेश्वर जणू ह्याला। आइन्स्टाइन म्हणती त्याजला ॥
तव कोपर्निकसचि बाला। आइन्स्टाइन म्हणती त्याजला ॥
विज्ञानश्रुषि तळपला। आइन्स्टाइन म्हणती त्याजला ॥
हा मुळांफुलांमधी रमला। आइन्स्टाइन म्हणती त्याजला ॥
हा शांतीवृत्त जन्मला। आइन्स्टाइन म्हणती त्याजला ॥
हा मानवतेचा ठेवा। आइन्स्टाइन म्हणती त्याजला ॥

चालः असा देव दगडूचा झाला। जणू अवतरला। ज्ञानरवी भला।
आइन्स्टाइन नाव विश्वविख्यात। शताब्दि साजरी साज्या जगतात।
प्रभाकर वंदी हान सूर्यास ॥

— संपूर्ण —

पोवाडा एका दगडूचा। आइन्स्टाइनचा। ज्ञानदेवाचा।
ज्ञानाचा जणू महासागर। ठवळला विज्ञानाचा सागर।
नम्रभावे गूण गाची प्रभाकर ॥ श्रु ॥

मुंबई १००१३३
२६-२-७९

प्रथम गायन : सुरेशरे सोमवट, मुंबई, २६-२-७९
श्री संक्षिप्त आयुष्य

श्री. ल. ३५२